

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС, ФІНАНСОВЕ ПРАВО, ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

УДК 351.824.11.07(045)
DOI <https://doi.org/10.32782/pyuv.v6.2024.13>

С. І. Бевз

orcid.org/0000-0003-1331-3930

доктор юридичних наук, професор,

*завідувачка кафедри інформаційного, господарського та адміністративного права
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*

Н. М. Самарін

orcid.org/0009-0002-2255-7048

*студент II курсу магістратури факультету соціології та права
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ ЯК СПЕЦІАЛЬНИЙ ОРГАН ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ЕНЕРГЕТИКИ

Постановка проблеми. Зміни в енергетичній сфері, що відбуваються в Україні з урахуванням триваючого повномасштабного вторгнення РФ, потребують ефективного державного регулювання для забезпечення стабільності, прозорості та розвитку ринку енергетичних послуг. На фоні глобальних викликів, таких як ракетно-дронові удари по об'єктах енергетичної інфраструктури, зростання цін на енергоносії, необхідність переходу до сталого енергетичного розвитку та інтеграція в європейський енергетичний ринок, роль Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП), є надзвичайно важливою.

Актуальність теми зумовлена тим, що ефективність роботи НКРЕКП безпосередньо впливає на функціонування енергетичного ринку, забезпечення доступу споживачів до енергоносіїв, інтеграцію України в європейське середовище, а також на стабільність енергетичної системи нашої держави в цілому. Таким чином, сьогодні вкрай важливо об'єктивно розуміти можливі засоби та інструменти впливу НКРЕКП на ринок, його учасників та стан нормативно-правового забезпечення діяльності цього органу.

Оцінка стану літератури. Питанню здійснення державного регулювання у сфері енергетики присвячено чимало робіт відомих вчених, серед таких можна виокремити напрацювання Битяка О.Ю. [15], Пляцко С.Р. [16], Романюка Р.В. [17]. Привертають увагу дослідження цієї теми та дотичних до неї на рівні наукових статей та дисер-

тацій. Зокрема, Федоренко С.Є. «Державний контроль у сфері енергетики в Україні: поняття та особливості» [9], Новицький А.М. «Організаційно-правові засади державного управління у паливно-енергетичному комплексі України» [10], Раїмов, Р.І. «Адміністративно-правове регулювання діяльності суб'єктів природних монополій у сферах енергетики та комунальних послуг» [11], Ващенко Ю.В. «Державне регулювання у сфері енергетики України: адміністративно-правовий аспект» [12], Губрієнко О.М. «Організаційно-правові засади державного управління в галузі електроенергетики в Україні» [13], Скорейко Н.І. «Державний контроль в галузі електроенергетики: адміністративно-правові засади» [14] та інші. Утім з огляду на важливість електроенергетики та її якісного державного регулювання як для життя кожного громадянина, так і здійснення державою своїх функцій в цілому, з урахуванням змін законодавства та функціонування як держави, так і сфери енергетики в умовах воєнного стану потребує додаткового аналізу діяльності НКРЕКП з огляду на виклики сьогодення.

Мета. Мета дослідження полягає у характеристиці НКРЕКП як спеціального органу державного регулювання у сфері енергетики та формулюванні пропозицій щодо вдосконалення її діяльності.

Завдання. З'ясувати коло суб'єктів владних повноважень у сфері енергетики. Проаналізувати основні нормативно-правові акти, що регулюють енергетичний комплекс, на предмет місця

НКРЕКП серед органів державного регулювання в сфері енергетики. Зробити аналіз нормативно-правових актів щодо визначення способів державного регулювання у сфері енергетики, які використовує НКРЕКП. Сформулювати пропозиції щодо вдосконалення діяльності НКРЕКП в контексті призначення даного органу.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Серед усієї системи державних органів, які наділені повноваженнями у сфері енергетики, особливе місце в здійсненні її державного регулювання займає НКРЕКП, що обумовлюється її спеціальним статусом. Існуюча нормативно-правова база забезпечує основи діяльності та визначення правового статусу НКРЕКП, однак потребує додаткового дослідження з метою усунення неоднозначних положень та прогалин. Вказані засоби державного регулювання, зокрема ліцензування, нормотворча діяльність, ціноутворення та контроль за діяльністю учасників енергетичного ринку визначені в Законі про НКРЕКП та мають подальшу регламентацію в нормативних актах самого Регулятора та адаптуються під умови воєнного стану. Недоцільним є, на нашу думку, закріплення положення про «інші засоби», що фактично передбачені серед повноважень Регулятора. В той же час, враховуючи основне призначення НКРЕКП та сучасні виклики в сфері енергетики потребує активізації взаємодія між суб'єктами господарювання та Регулятором для швидкої реакції на надзвичайні ситуації, розуміння поточних проблем та тенденцій, що, в свою чергу, зумовлює актуальність подальших досліджень та розвитку нормативно-правового регулювання.

Вклад основного матеріалу дослідження. Електроенергетика – це важлива складова сучасного життя, яка забезпечує стабільне функціонування багатьох сфер діяльності, від побутових потреб до виробничих процесів. Енергетична галузь є ключовою для забезпечення стабільності та економічного розвитку будь-якої країни. Наслідки руйнування об'єктів енергетики країною агресором демонструють залежність як суспільства та держави в цілому, так і окремих осіб від надійного та ефективного функціонування енергетичного комплексу. Як слушно зазначається в літературі, «Енергетична безпека держави в умовах неспровокованої агресії з боку російської федерації стала одним із ключових викликів перед якими постала наша держава. Справа не тільки в системних та жорстоких обстрілах об'єктів енергетичної інфраструктури, що здійснюються ворожою державою, але і у порушеннях енергетичного законодавства учасниками енергетичного ринку (як споживачами, так і надавачами послуг)» [9, с. 520]. Внаслідок впровадження ринкових відносин у функціону-

вання енергетичного комплексу, забезпечення надійного та безпечного постачання електричної енергії стало інтересом суб'єктів господарювання. Проте, забезпечення стійкості вказаного комплексу та його безпеки залежить не лише від технічних показників та добросовісної діяльності суб'єктів господарювання, але й від належної реалізації повноважень державних органів в цій сфері.

Варто констатувати, що державні органи, які наділені повноваженнями в електроенергетичній галузі визначені в окремих нормативно-правових актах.

По-перше, в частині 2 статті 5 Закону України «Про ринок електричної енергії» [1] зазначається, що «формування та реалізацію державної політики в електроенергетиці здійснюють Кабінет Міністрів України, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, та інші органи державної влади відповідно до законодавства». В той же час частиною 1 статті 6 вказаного Закону передбачено, що «державне регулювання ринку електричної енергії здійснює Регулятор у межах повноважень, визначених цим Законом та іншими актами законодавства», а п. 72 частини 1 статті 1 вказаного Закону визначає, що таким Регулятором є НКРЕКП. З зазначеного можна зробити висновок, що Закон України «Про ринок електричної енергії» визначає такі органи:

- Кабінет Міністрів України;
- Міністерство енергетики України, яке забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі;
- Державна інспекція енергетичного нагляду України, яка реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики;
- Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг;
- та інші органи державної влади.

По-друге, проаналізувавши статтю 4 Закону України «Про енергетичну ефективність» [2] та положення про окремі центральні органи виконавчої влади [18, 19, 20, 21] можемо констатувати, що відповідальність за здійснення регулювання та адміністрування у секторі енергетичної ефективності покладається на:

- Кабінет Міністрів України;
- Міністерство енергетики України;
- Міністерство економіки України;
- Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України;
- НКРЕКП;

- інші органи виконавчої влади;
- органи місцевого самоврядування.

Таким чином, центральними органами виконавчої влади, які визначені обома законами, фактично є Міністерство енергетики України та НКРЕКП. При цьому НКРЕКП привертає особливу увагу як державний орган, що визначено Регулятором на ринку електричної енергії та діяльність якого врегульована в окремому законі.

НКРЕКП було утворено Указом Президента від 27 серпня 2014 року [22], правовий статус комісії фактично визначено в однойменному Законі України від 22 вересня 2016 року [4]. Звернемо увагу, що створення нової інституції було обумовлене потребою відповідності європейським стандартам в частині забезпечення прозорості, конкурентоспроможності ринку та запобігання монополіям у сфері енергетики та комунальних послуг; зосередити функції державного регулювання у сфері енергетики в одному незалежному органі; демонстрації прогресу в реформах енергетичного сектору та вдосконаленні регулювання ринків; забезпечення ефективного управління ресурсами та стабільності енергетичної безпеки України.

Акцентуємо, що окремі положення Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» (далі – Закону про НКРЕКП) було визнано неконституційними [23]. Утім вказаний Закон не втратив своєї регулятивної функції і залишається законодавчою основою для діяльності НКРЕКП, визначаючи повноваження, завдання, мету діяльності та місце НКРЕКП в здійсненні державного регулювання в електроенергетичному секторі.

Так, зокрема, відповідно до ст. 1 Закону про НКРЕКП [4] НКРЕКП є постійно діючим центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, який утворюється Кабінетом Міністрів України, та згідно зі статті 3 [4] здійснює державне регулювання шляхом:

- 1) нормативно-правового регулювання;
- 2) ліцензування;
- 3) формування цінової і тарифної політики у сферах енергетики та комунальних послуг та реалізації відповідної політики, у випадках коли такі повноваження надані законом;
- 4) державного контролю та застосування заходів впливу;
- 5) використання інших засобів, передбачених законом.

Аналіз нормативно-правових актів [1, 2, 3, 5, 6, 7] і особливо Закону про НКРЕКП дає підстави констатувати, що визначені засоби державного регулювання знайшли подальшу регламентацію.

Так, нормотворчій діяльності в основному присвячені ст. 14–16 Закону про НКРЕКП,

а в ст. 17 вказаного Закону визначено, які, зокрема, нормативно-правові акти розробляє і затверджує Регулятор. Одним з таких є ліцензійні умови провадження господарської діяльності у сферах енергетики та комунальних послуг, тоді як ліцензування у вказаних сферах визначено також серед функцій та повноважень Регулятора.

Звернемо увагу, що в умовах воєнного стану, з метою адаптації до викликів повномасштабного вторгнення, нормативно-правове забезпечення діяльності НКРЕКП зазнавало певних змін. Зокрема, 26 березня 2022 року НКРЕКП прийняла постанову «Про особливості ліцензування у сферах енергетики та комунальних послуг у період дії в Україні воєнного стану» [24], яка втратила чинність 13 листопада 2024 року [25].

Щодо формування цінової і тарифної політики у сферах енергетики та комунальних послуг та реалізації відповідної політики, у випадках коли такі повноваження надані законом, як заходу державного регулювання, звернемо увагу, що реалізація відповідної політики є серед завдань Регулятора, тоді як питання, у яких випадках НКРЕКП формує цінову і тарифну політику потребує додаткового дослідження, оскільки «випадки, коли такі повноваження надані законом» в Законі про НКРЕКП не визначені систематизовано. Питанням здійснення державного контролю на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг та застосування заходів впливу фактично присвячено Розділ III вказаного Закону. В той же час дискусійним є визначення серед засобів державного регулювання «інших засобів, передбачених законом».

Частина 2 статті 19 Конституції України встановлює: «органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України» [8]. Тож застосування нових, дієвих та актуальних засобів, які б відповідали п. 5 ч. 2 ст. 3 Закону про НКРЕКП на виконання покладених на НКРЕКП завдань, може бути лише в межах повноважень, що передбачені Законом. Тому, на нашу думку, передбачати серед засобів державного регулювання «інші засоби», які фактично передбачені як повноваження даного органу, є недоцільним та вносить неоднозначність в розуміння напрямів, за якими здійснюється державне регулювання НКРЕКП.

В той же час, враховуючи встановлену Законом про НКРЕКП мету діяльності Регулятора, як «досягнення балансу інтересів споживачів, суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, і держави, забезпечення енергетичної безпеки, європейської інтеграції ринків електричної енер-

гії та природного газу України» [4, ст. 3], вважаємо за доцільне передбачити обов'язковість залучення до діяльності НКРЕКП не лише громадян (які формують Громадську раду при НКРЕКП), а й юридичних осіб приватного права, які здійснюють господарську діяльність в сфері енергетики. Більш активне залучення суб'єктів господарювання до діяльності Регулятора обумовлено не лише важливістю енергетичного комплексу для нормального функціонування суспільства, але й ризиками, пов'язаними з можливими аварійними ситуаціями в енергозабезпеченні, які можуть виникнути через відсутність такої взаємодії. Це надасть можливість Регулятору отримувати від суб'єктів господарювання актуальну інформацію про стан ринку електричної енергії, можливості та технології, які застосовуються учасниками ринку, що в свою чергу сприятиме гнучкості та ефективності реагування на сучасні виклики, забезпечуючи належне функціонування електричної мережі, гарантування якості електропостачання, права споживачів, енергетичну безпеку держави та ефективне функціонування ринку в цілому.

Отже, виходячи з вищевикладеного, можемо підсумувати, що серед усієї системи державних органів, які наділені повноваженнями у галузі енергетики, особливе місце в здійсненні її державного регулювання займає НКРЕКП, що обумовлюється її спеціальним статусом. Існуюча нормативно-правова база забезпечує основи діяльності та визначення правового статусу НКРЕКП, однак потребує додаткового дослідження з метою усунення неоднозначних положень та прогалин. Вказані засоби державного регулювання, зокрема ліцензування, нормотворча діяльність, ціноутворення та контроль за діяльністю учасників енергетичного ринку визначені в Законі про НКРЕКП, мають подальшу регламентацію в нормативних актах самого Регулятора та адаптується під умови воєнного стану. Недоцільним, на нашу думку, є закріплення положення про «інші засоби», що фактично передбачені серед повноважень Регулятора. В той же час, враховуючи основне призначення НКРЕКП та сучасні виклики в сфері енергетики потребує активізації взаємодія між суб'єктами господарювання та Регулятором для швидкої реакції на надзвичайні ситуації, розуміння поточних проблем та тенденцій, що, в свою чергу, зумовлює актуальність подальших досліджень та розвитку нормативно-правового регулювання.

Література

1. Про ринок електричної енергії: Закон України від 13 квітня 2017 року № 2019-VIII // *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 27-28, ст. 312.

2. Про енергетичну ефективність: Закон України від 21.10.2021 року № 1818-IX // *Відомості Верховної Ради України*. 2022, № 2, ст. 8.

3. Про затвердження Правил ринку: Постанова від 14 березня 2018 року № 307. Дата звернення: 26 грудня 2024 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0307874-18>

4. Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг: Закон України від 22 вересня 2016 року № 1540-VIII // *Відомості Верховної Ради України*. 2016, № 51, ст. 833.

5. Про затвердження Правил роздрібного ринку електричної енергії: Постанова від 14 березня 2018 року № 312. Дата звернення: 26 грудня 2024 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0312874-18>.

6. Про затвердження Порядку ліцензування видів господарської діяльності, державне регулювання яких здійснюється Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг: Постанова від 03 березня 2020 року № 548. Дата звернення: 26 грудня 2024 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0548874-20>.

7. Про затвердження Порядку контролю за дотриманням ліцензіатами, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, законодавства у відповідних сферах та ліцензійних умов: Постанова від 14 червня 2018 року № 428. Дата звернення: 26 грудня 2024 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0428874-18>.

8. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. // *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30, ст. 141.

9. Федоренко С.В. Державний контроль у сфері енергетики в Україні: поняття та особливості: наукова стаття, *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 6. С. 519–523.

10. Новицький А.М. Організаційно-правові засади державного управління у паливно-енергетичному комплексі України: дисертація, канд. юрид. наук: 12.00.07. Ірпінь, 2005. 204 с.

11. Раїмов, Р.І. Адміністративно-правове регулювання діяльності суб'єктів природних монополій у сферах енергетики та комунальних послуг [Текст]: автореферат ... канд. юрид. наук, спец.: 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право / Р.І. Раїмов. – Суми: СумДУ, 2020. – 20 с.

12. Ващенко Ю.В. Державне регулювання у сфері енергетики України: адміністративно-правовий аспект: дис. ...докт. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2015. 488 с.

13. Організаційно-правові засади державного управління в галузі електроенергетики в Україні [Текст]: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Губрієнко Олена Миколаївна; Національна академія держ. податкової служби України. – Ірпінь, 2006. – 20 с.

14. Скорейко Н.І. Державний контроль в галузі електроенергетики: адміністративно-правові засади: дисертація, канд. юрид. наук: 12.00.07. Ірпінь, 2014. 243 с.

15. Битяк О.Ю. Правове регулювання електроенергетики – актуальне питання законодавчої політики. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2007. Вип. 13. С. 138–145.

16. Пляцко С.Р. Пріоритетні напрями державного регулювання ринку електроенергії України в контексті євроінтеграції [Електронний ресурс]. *Актуальні*

проблеми економіки та управління : збірник наукових праць молодих вчених. – Електронні текстові дані (1 файл: 379 Кбайт). – 2017. – Вип. 11. – Назва з екрана. Дата звернення: 23 грудня 2024 року. URL: <https://ela.kpi.ua/items/7228c83d-ba75-4de1-bc4b-9bad332cb7d3>

17. Романюк Р.В. Еволюція поглядів на становлення електроенергетичного ринку. *Вісник ХНАУ. Серія «Економічні науки» : зб. наук. пр.* 2020. № 3. С. 435–444.

18. Про затвердження Положення про Міністерство енергетики України: Постанова від 17 червня 2020 р. № 507. Дата звернення: 25 грудня 2024 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/507-2020-%D0%BF>

19. Деякі питання Державної інспекції енергетичного нагляду України: Постанова від 14 лютого 2018 р. № 77. Дата звернення: 25 грудня 2024 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/77-2018-%D0%BF>

20. Про затвердження Положення про Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України: Постанова від 26 листопада 2014 р. № 676. Дата звернення: 25 грудня 2024 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/676-2014-%D0%BF>

21. Питання Міністерства економіки: Постанова від 20 серпня 2014 р. № 459. Дата звернення: 25 грудня 2024 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/459-2014-%D0%BF#n10>

22. Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг: Указ Президента від 27 серпня 2014 р. №694/2014. Дата звернення: 26 грудня 2024 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/694/2014>

23. Рішення Конституційного суду України від 13 червня 2019 року, судова справа № 1-17/2018(5133/16). Дата звернення: 26 грудня 2024 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v005p710-19>

24. Про особливості ліцензування у сферах енергетики та комунальних послуг у період дії в Україні воєнного стану: Постанова від 26 березня 2022 року № 350. Дата звернення: 26 грудня 2024 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0350874-22>

25. Про визнання такою, що втратила чинність, постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 26 березня 2022 року № 350: Постанова від 13 листопада 2024 р. № 1914. Дата звернення: 26 грудня 2024 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1914874-24#n5>.

Анотації

Бевз С. І., Самарін Н. М. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг як спеціальний орган державного регулювання у сфері енергетики. – Стаття.

У статті на підставі використаних джерел та власних спостережень аналізовано роль Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, як ключового органу державного регулювання в енергетичному секторі України в умовах викликів сьогодення, спричинених повномасштабним вторгненням РФ. Увага акцентується на важливості забезпечення стабільності, прозорості та розвитку ринку енергетичних послуг через ефективну діяльність НКРЕКП, особливо в умовах воєнного стану.

Підкреслено, що актуальність дослідження зумовлена необхідністю адаптації енергетичного регулювання до нових реалій, включаючи ракетно-дронові атаки на енергетичну інфраструктуру, зростання цін на енергоносії та інтеграцію України в європейське середовище. Проведено огляд літератури, присвячених державному регулюванню в енергетичній сфері, і виявлено, що діяльність НКРЕКП потребує додаткового аналізу з огляду на сучасні виклики та зміни законодавства.

У статті визначаються суб'єкти владних повноважень у сфері енергетики, аналізуються нормативно-правових актів у частині визначення функцій, повноважень, завдань та місця НКРЕКП у системі державного регулювання. Розкрито інструменти державного регулювання, якими НКРЕКП, як орган зі спеціальним статусом, здійснює державне регулювання, а саме: через нормотворчу діяльність, ліцензування, формування цінової та тарифної політики, контроль та інші засоби, передбачені законодавством – здійснюється їх оцінка, а також надаються конкретні рекомендації для підвищення ефективності діяльності Регулятора.

Водночас акцентовано увагу на недоцільності передбачення статтею 3 Закону про НКРЕКП положень щодо «інших засобів, передбачених законом» через створення неоднозначності в розумінні напрямів, за якими здійснюється державне регулювання НКРЕКП. Автори пропонують удосконалити нормативно-правову базу, активізувати взаємодію між НКРЕКП та суб'єктами господарювання для оперативного реагування на виклики, а також залучати до діяльності Регулятора юридичних осіб приватного права.

У роботі зроблено висновок, що НКРЕКП займає ключову роль у системі державного регулювання енергетичного сектору України, а існуюча нормативно-правова база забезпечує основи діяльності НКРЕКП, однак потребує вдосконалення для усунення прогалин і неоднозначностей. При цьому подальші дослідження мають бути спрямовані на розвиток нормативного регулювання, забезпечення ефективної взаємодії між учасниками ринку та адаптацію регуляторної діяльності до умов воєнного стану.

Ключові слова: НКРЕКП, державне регулювання, енергетика, ринок електроенергії, учасники ринку електроенергії.

Summary

Bevz S. I., Samarin N. M. The National Energy and Utilities Regulatory Commission as a special state regulatory body in the energy sector. – Article.

The article, based on the utilized sources and personal observations, analyzes the role of The National Energy and Utilities Regulatory Commission as a key regulatory body in Ukraine's energy sector amidst the current challenges posed by Russia's full-scale invasion. The focus is placed on the importance of ensuring stability, transparency, and the development of the energy services market through the effective functioning of the NEURC, particularly under martial law conditions.

The relevance of the study is emphasized by the necessity to adapt energy regulation to new realities, including missile and drone attacks on energy infrastructure, rising energy prices, and Ukraine's integration into the European environment. A review of literature on state regulation in the energy sector

reveals that the activities of the NEURC require additional analysis in light of contemporary challenges and legislative changes.

The article identifies the entities with governmental powers in the energy sector and analyzes the regulatory acts defining the functions, powers, tasks, and position of the NEURC within the system of state regulation. It examines the regulatory tools employed by the NEURC, as a body with special status, to implement state regulation, including legislative activities, licensing, price and tariff policy formation, oversight, and other measures provided by law. These tools are evaluated, and specific recommendations are offered to enhance the Regulator's effectiveness.

Attention is also drawn to the impracticality of Article 3 of the Law on the NEURC, which includes provisions regarding "other measures, provided by law"

as it creates ambiguity in understanding the directions of state regulation by the NEURC. The authors propose improving the regulatory framework, strengthening interaction between the NEURC and business entities for prompt response to challenges, and involving private legal entities in the Regulator's activities.

The article concludes that the NEURC plays a key role in the state regulation system of Ukraine's energy sector, and while the existing regulatory framework provides a foundation for its activities, it requires refinement to eliminate gaps and ambiguities. Further research should focus on developing regulatory frameworks, ensuring effective interaction among market participants, and adapting regulatory activities to the conditions of martial law.

Key words: NEURC, state regulation, energy sector, electricity market, energy market participants.